

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 89)

**Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümetleri
Arasında İmzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korun-
masına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulun-
duğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe
Komisyonları Raporları (1/316)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

31.12.1991

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/101-217/06512

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.12.1991 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında İmzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımın Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının esas amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve yatırım faaliyetlerinin ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, TBMM tarafından onaylanan VI ncı 5 yıllık Kalkınma Planının ve onu izleyen yıllık programların en önemli ilkeleri arasında, ülke ekonomisinin dışa açılması ve bu bağlamda müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi, böylece ülkemiz ekonomisinin Dünya Ekonomisi ile entegre edilmesi öngörülmüştür.

Bu çerçevede, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını geliştirmek ve teşvik etmek amacıyla Yüce Meclis tarafından kabul edilen çeşitli kanunlara paralel olarak, yatırım ve ticari ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerle, 1961 yılında başlatılan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına hız verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ve Polonya Cumhuriyeti arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir.

1. Türkiye ve Polonya'da uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,

2. Türkiye ve Polonya'da yatırımların kamulaştırma ve millileştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olacağı hak ve imkânları tespit etmek,

3. Yatırımlarla ilgili olarak, her iki ülke arasında veya bu ülkelerdeki yatırımcı ile ev sahibi ülke yönetimleri arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmektir.

Bu Anlaşma, Türk özel teşebbüsüne Polonya'da, Polonya özel teşebbüsüne Türkiye'de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkeye maddî ve manevî yönden ilave herhangi bir yük getirmemektedir.

Ülkemizde halen gerçekleşmiş Polonya menşei bir yatırım yoktur. Bu Anlaşmanın az da olsa bir kısım Polonya menşei sermayenin ülkemize gelmesini motive edeceği beklenmekle birlikte, esasen artık yurt dışına açılmaya başlayan Türk teşebbüslerinin Polonya'daki muhtemel yatırımları için emniyetli bir ortamın teşkil edilmesini sağlayacağı öngörülmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/316

Karar No. : 17

1.4.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında İmzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 18.3.1992 tarihli 5 inci Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

VI ncı Beş Yıllık Kalkınma Planı ve onu izleyen Yıllık Programların önemli ilkeleri arasında, ülke ekonomisinin dışı açılması ve ülkemiz ekonomisinin Dünya ekonomisi ile entegre edilmesi öngörüldüğünden, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik amacını güden tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ali Dincer

Ankara
Üye

Sait Kemal Mimaroglu

Ankara
Üye

Arslan Adnan Türkoğlu

Çorum

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanvekili
Fethi Akkoç

Bursa
Üye

Tinç Bilget

Aydın
Üye

Erkut Şenbaş

İzmir

(S. Sayısı : 89)

Üye
Muzaffer Demir
Muş

Üye
İrfan Demiralp
Samsun

Üye
Halil Başol
Tekirdağ

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/316

Karar No. : 46

14.5.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 31.12.1991 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça ön havalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra, Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında İmzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 13.5.1992 tarihinde yaptığı 38 inci birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Ömer Barutçu'nun Başkanlığında, Dışişleri, Maliye ve Gümrük Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planının ve onu izleyen Yıllık Programların en önemli ilkeleri arasında; ülke ekonomisinin dışa açılması ve bu çerçevede, müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere, yabancı sermaye ve teknolojinin de ülkemize getirilmesi suretiyle ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi öngörülmektedir.

Tasarı ile, ülkemizde ve Polonya Cumhuriyetinde uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak, her iki sermayenin kamulaştırılmaları sırasında tabi olacağı muamele ve sahip olduğu hakları tespit etmek ve yatırımlarla ilgili olarak, iki ülke veya iki ülke yatırımcıları arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmenin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Hükümet adına yapılan açıklamalardan sonra tasarı Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeyle ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
İlyas Aktaş
Samsun
Sözcü
Mahmut Öztürk
Aksaray

Başkanvekili
İrfan Gürpınar
Kırklareli
Kâtip
Haydar Oymak
Amasya

Veli Andaç Durak
Adana
Mehmet Nedim Budak
Ankara
Hüseyin Balyalı
Balıkesir
Zeki Ergezen
Bitlis
(İmzada bulunamadı)
Yılmaz Ovalı
Bursa
M. Halûk Müftüler
Denizli
Rüşti Kâzım Yücelen
İçel
Z. Selçuk Maruflu
İstanbul

Rıfat Serdaroğlu
İzmir
Mustafa Ünal
Konya
(İmzada bulunamadı)
Ekrem Pakdemirli
Manisa
(İmzada bulunamadı)
Hasan Peker
Tekirdağ

Koray Aydın
Trabzon

Halil Demir
Aksaray
Veynel Atasoy
Antalya
Melih Pabuçcuoğlu
Balıkesir
Necmi Hoşver
Bolu

Adnan Keskin
Denizli
Nihat Matkap
Hatay
Adnan Kahveci
İstanbul
İşin Çelebi
İzmir
(İmzada bulunamadı)
Alaettin Kurt
Kocaeli
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Refaidin Şahin
Ordu

İbrahim Kumaş
Tokat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında İmzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 21 Ağustos 1991 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Töz

Devlet Bakanı

G. İleri

Devlet Bakanı

O. Külercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batalı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Töptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köy İşleri Bakanı Y.

A. Gönen

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı V.

Prof. A. Ateş

Orman Bakanı

V. Tanır

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

Ş. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Töpcü

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti
Hükümetleri Arasında İmzalanana Yatırımla-
rın Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin
Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun
Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı**

**MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. — Tasarının 3 üncü madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir**

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti
Hükümetleri Arasında İmzalanana Yatırımla-
rın Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin
Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun
Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı**

**MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu met-
ninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu met-
ninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu met-
ninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
POLONYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ
VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Polonya Cumhuriyeti Hükümeti;
Bir Devletin yatırımcılarının yatırımlarına diğer Devlet ülkesinde uygun şartlar yaratmak arzusu ile;

Uluslararası bir anlaşma ile bu tür yatırımların teşviki ve korunmasının iş yaratımı duygusunu teşvik edici olduğunu ve iki Devlet arasında ekonomik ilişkilerinin gelişmesine katkısını kabul ederek:

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır.

MADDE 1

Tanımlar

İşbu anlaşmada;

(a) “Yatırım” terimi hertürlü mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla birlikte özellikle aşağıdakileri kapsar :

(i) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi diğer haklar,
(ii) hisse ve pay senetleri ve şirketlere diğer şekillerdeki katılımlar,
(iii) planlanan bir yatırımla ilgili olan para alacakları veya malî değeri olan ve akde dayanan bir yatırım,

(iv) sınaî haklar ve peştemaliye,

(v) kanunla veya akitle kurulan işletmeler,

(vi) hâsılâtın yeniden yatırımı.

(b) “Hâsılât” terimi, bir yatırımdan elde edilen, özellikle, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, kârları, faizleri, sermaye kazançlarını, temettüleri, royaltileri ve ücretleri ifade eder.

(c) “Yatırımcı” terimi :

(i) Âkit Taraflardan herhangi birinin vatandaşı statüsünde olan gerçek kişileri,

(ii) Âkit Tarafların ülkelerinin yürürlükte olan yasalara göre kurulmuş veya başka türlü teşkil edilmiş ve idare merkezleri Âkit Taraf ülkesinde olan şirketler, firmalar veya müesseseleri ifade eder.

(d) “Âkit Taraf” metne göre Türkiye Cumhuriyetini veya Polonya Cumhuriyetini, ve “ülke” herbir Âkit Taraf ülkesini ifade eder.

(e) Mal varlığının yatırım biçiminde herhangi bir değişiklik bunların yatırım niteliğini bozmaz.

MADDE 2

Yatırımın Teşviki ve Korunması

(1) Âkit Taraflardan herbiri diğer Âkit Taraf yatırımcıların yatırımlarını teşvik edecek ve olumlu ortamı yaratacak ve kendi kanunlarının verdiği yetkiye dayanarak bu yatırımları kabul edecektir.

(2) Âkit Taraflardan herbirinin yatırımcılarının yatırımları diğer Âkit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve eşit bir muameleye tabi tutulacak ve tam koruma ve güvenlikten yararlanacaktır. Âkit Taraflardan hiçbiri, diğer Âkit Taraf yatırımcılarının kendi ülkesinde, yaptığı yatırımların yönetimi, idaresi, kullanılması, istifadesi veya elden çıkarılmasını makul olmayan veya ayırımıcî önlemlerle herhangi bir şekilde engelleyemeyecektir. Her Âkit Taraf, diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımları ile ilgili olarak girmiş olabileceği yükümlülükleri yerine getirecektir.

MADDE 3

Millî Muamele ve Enziyade Müsaadeye Mazhar Devlet Hükümleri

(1) Âkit Taraflardan herbiri, kendi ülkesindeki diğer Âkit Taraf yatırımlarının yatırımlarına ve hâsılatlarına kendi yatırımcılarının yada herhangi bir üçüncü devletin yatırımcılarının yatırım ve hasılatlarına uygulandığından, hangisi daha elverişli ise, ondan daha az elverişli olan bir muamele yapmayacaktır.

(2) Âkit Taraflardan herbiri kendi ülkesindeki diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımlarının yönetim, idare, kullanım, istifa ve tasfiyesi açısından üçüncü devletin veya kendi yatırımcılarına uygulandığından hangisi daha elverişli ise ondan daha az elverişli olan bir muameleye tabi tutulmayacaktır.

MADDE 4

Zararlar İçin Tazminat

(1) Âkit Taraflardan birinin diğer Âkit Tarafın ülkesinde savaş yada diğer silahlı çatışmalar, millî olağanüstü hal, isyan, ayaklanma, kargaşa yada buna benzer olaylar nedeniyle zarara uğrayan yatırımcıları, diğer Âkit Tarafça alınan yerine koyma, tazminat, ödeme gibi önlemler itibarıyla kendi yatırımcıları yada herhangi bir üçüncü Devletin yatırımcılarına gösterilenden daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutulacaktır. Varsa, bu maddeden kaynaklanan ödemeler derhal ve serbestçe transfer edilecektir.

MADDE 5

Kamulaştırma

Bir Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımları, kamulaştırılan Âkit Tarafın ihtiyaçlarıyla ilgili olan kamusal bir amaçla, uygun kanunî işlemler çerçevesinde, ayırım yapılmadığı sürece, diğer Âkit Tarafın ülkesinde devletleştirilmeyecek, kamulaştırılmayacak yada devletleştirme veya kamulaştırmaya eşit etkisi olan önlemlere (bundan sonra "kamulaştırma" olarak anılacaktır) maruz bırakılmayacaktır. Bu tazminat, kamulaştırılan yatırımın; kamulaştırmanın yapıldığı andaki gerçek değeri tutarında olacak, kamulaştırmadan itibaren üç ay içinde ödenecek ödeme tamamıyla nakde çevrilebilecek ve serbestçe transfer edilebilecektir. İlgili yatırımcı kamulaştırmayı yapan tarafın kanunlarına göre davasının ve belirlenen değerlendirmenin kamulaştırmayı yapan Âkit Tarafın ilgili adli veya diğer bağımsız makamlarınca bu Maddede belirtilen prensiplere uygun olarak zamanında tetkik edilmesini talep etme hakkına sahip olacaktır.

MADDE 6

Sermaye ve Hâsılâtın Ülkeye Dönüşü

(1) Âkit Taraflardan herbiri diğer Âkit Taraf yatırımcılarına, yerleşik oldukları ülkeye, yatırım ve hâsılâtların konvertibl döviz cinsinden kısıtlanmamış transferlerini herbir Âkit Taraf olağanüstü ödemeler dengesi açıklarında ve sınırlı bir süre için eşit ve iyi niyetli olarak kendisine kanunlar tarafından verilen yetkileri kullanmak kaydıyla, garanti eder. Ancak bu yetkiler kâr, faiz temettüleri, royaltiler veya ücretler gibi diğer biçimde hâsılâtın transferini geciktirmek için kullanılmayacak, yatırımı ve diğer biçimde de hâsılâtın yılda en az yüzde 20 sinin transferi ise garanti edilecektir.

(2) Transferler sermayenin orijinal para cinsi veya yatırımcı ile ilgili Âkit Taraf arasında üzerinde anlaşılan konvertibl para cinsinden gecikmeksizin yapılacaktır. Yatırımcı ile aksine anlaşmadıkça transferler transfer günü yatırımın yapıldığı ülkede cari olan kambiyo yönetmeliklerine göre cari olan döviz kurundan yapılacaktır.

(3) Polonya Cumhuriyeti için Türkiye Cumhuriyeti yatırımcılarının konvertibl para cinsinden (1) ve (2) nolu paragraflara göre yapacakları transferler, transferi yapan yatırımcının döviz hesabından yapılacaktır. Döviz hesabında transfer için yeterince döviz bulunmaması halinde Polonya Cumhuriyeti Polonya parasının aşağıdaki hallerde transfer için konvertibl para cinsine değiştirilmesine izin verecektir.

(a) bir yatırımın kısmen veya tamamen tasfiyesinden doğan hâsılât,

(b) madde 1 (a) (iv) de bahsi geçen mal varlığından elde edilen royaltiler,

(c) Türkiye Cumhuriyeti yatırımcılarının Polonya Cumhuriyeti ülkesinde yaptığı bir yatırıma ilişkin olarak yaptığı bir kredi anlaşmasına göre yapılan ödemeler,

(d) kâr, faiz, sermaye kazançları, temettüleri, ücretler ve yatırımcının Polonya Cumhuriyetinin yetkili makamlarının kendiliğinden bizzat izin verdiği herhangi bir diğer hâsılât,

(4) Âkit Taraflardan herbiri bu Madde'de değinilen transferlere üçüncü bir devlet yatırımcılarının yatırımlarından doğan transferlere uyguladığı muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacağını taahhüt eder.

MADDE 7

İstisnalar

Bu Anlaşmadaki Âkit Taraflardan birini veya herhangi bir üçüncü yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulamasına ilişkin hükümler bu Âkit Tarafı aşağıda belirtilen durumlardan kaynaklanacak herhangi bir muamele, tercih veya imtiyazdan doğacak çıkarılardan, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarını da yararlandırmaya mecbur kılacak şekilde yorumlanmayacaktır.

(a) mevcut veya ileride kurulacak gümrük birliği, ortak ekonomik yardımlaşma için teşkilatlar veya benzer uluslararası anlaşmalara herhangi bir Âkit Tarafın mevcut veya ilerideki katılımı,

(b) bütünüyle yada esas olarak vergilendirme ile ilgili herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme.

MADDE 8

Bir Yatırımcı İle Bir Evsahibi Devlet Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

(1) Âkit Taraflardan birinin yatırımcısı ile diğer Âkit Taraf arasındaki bu Anlaşmanın Madde 5 ve 6 sına göre bir yatırıma ilişkin olarak ve bir yükümlülükle ilgili olan uyuşmazlığın dostane bir şekilde çözümlenmemesi halinde, yazılı talebin tarihinden on iki aylık bir süre sonunda uluslararası tahkime başvurulacaktır.

(2) Uluslararası tahkime başvurulması halinde yatırımcı ve uyuşmazlıkla ilgili Âkit Taraf uyuşmazlığın aşağıdakilerden birine götürülmesine rıza gösterecektir :

(a) Polonya Cumhuriyetinin 18 Mart 1965 de Washington'da imzaya açılan Devletler ve Diğer Devletler Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıkları Çözümü için Konvansiyona katılımı halinde yatırım uyuşmazlıkları için uluslararası Merkez'de "Tahkim Kuralları'na" göre çözümlenmek üzere,

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonunun Tahkim Kurallarına göre kurulacak bir "ad hoc" hakem heyetinde çözümlenmek üzere.

MADDE 9

Âkit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıklar

(1) Âkit Taraflar arasında bu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması konusunda ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların, mümkün olduğu ölçüde doğrudan ve anlamlı müzakereler yoluyla çözümlenmesi gerekir.

(2) Eğer bu tür bir uyuşmazlık, on iki ay içinde çözümlenmezse, Âkit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine bir tahkim heyetine sevkedilecektir.

(3) Böyle bir tahkim heyeti, her ayrı dava için aşağıdaki şekilde kurulacaktır :
Tahkim talebinin tebellüğünden itibaren iki ay içinde, herbir Âkit Taraf heyetinin bir üyesi tayin edecektir. Daha sonra bu iki üye bir üçüncü Devlet vatandaşını seçecekler ve seçtikleri bu kişi Âkit Taraflarca onaylandıktan sonra Heyet Başkanı olarak tayin edilecektir. Başkan diğer iki üyenin atanma tarihinden itibaren iki ay içinde atanacaktır.

(4) Eğer belirtilen sürelerden herhangi biri içinde gerekli atamalar yapılmamışsa, diğer herhangi bir anlaşmanın bulunmaması halinde, Âkit Taraflardan herhangi biri uluslararası Adalet Divanı Başkanını gerekli atamaları yapmaya davet edebilir. Eğer Başkan, Âkit Taraflardan birinin uyuşunda bulunuyorsa veya sözü edilen görevi yerine getirmesine bir başka engel mevcut ise, Başkan Yardımcısı gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir. Eğer Başkan Yardımcısı Âkit Taraflardan birinin uyuşunda bulunuyorsa veya onun da sözü edilen görevi yerine getirmesine bir engel mevcut ise, Uluslararası Adalet Divanı'nın herhangi bir Âkit Taraf vatan-dışı olmayan en kıdemli üyesi gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir.

(5) Heyet kararını oy çokluğuyla alacaktır. Böyle bir karar nihaf ve her iki Âkit Taraf için bağlayıcı olacaktır. Âkit Taraflardan herbiri, hakem heyetindeki kendi üyesi ile ilgili ve hakemlik muamelelerinde temsil edilmesinden doğan masrafları karşılayacaktır. Başkanın masrafları ile diğer masraflar her iki Âkit Tarafça eşit olarak karşılanacaktır. Hakem heyeti prosedürünü kendisi belirleyecektir.

MADDE 10

Yürürlüğe Giriş

Âkit Taraflardan herbiri diğerine kendi kanunlarına göre bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli işlemleri tamamladığını bildirecektir. Bu Anlaşma onay belgelerin teatisinden itibaren otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 11

Değişiklikler

Bu Anlaşma Âkit Taraflar arasında yazılı bir Anlaşma ile değiştirilebilir. Her türlü değişiklik Âkit Taraflardan herbirinin diğer tarafa böyle bir değişikliğin yürürlüğe girmesi için kendi iç mevzuatının bütün gereklerini yerine getirmiş olduğunu bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

MADDE 12

Uygulanabilirlik

Bu Anlaşmanın hükümleri bir Âkit Taraf yatırımcılarının diğer Âkit Taraf ülkesinde 26 Mayıs 1976'dan sonra yaptığı yatırımlara uygulanacaktır.

MADDE 13

Süre ve Sona Erme

Bu Anlaşma on yıllık bir süre için yürürlükte kalacaktır. Ondan sonra Âkit Taraflardan herhangi birinin feshi-ihbarda bulunmasından on iki ay geçene kadar yürürlükte bulunduğu süre içinde yapılmış olan yatırımlar için hükümleri sona eriş tarihinden itibaren on beş yıl daha geçerliliğini ve genel uluslararası hukuk kurallarının uygulanmasını engellemeden koruyacaktır.

Bu Anlaşma, Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzaları bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Türkçe, Lehçe ve İngilizce dillerinde ve bütün metinler aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer metin olarak 21.8.1991 tarihinde Ankara'da aktedilmiştir. Yorumda ayrılık olması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Polonya Cumhuriyeti
Hükümeti Adına